

daar het niet-gepleegd hebben neêrkomt op het niet-bekend geworden zijn van eenige strafbare daad. Terwijl Bühler (*Die Verjährung im Strafrecht mit bes. Berücksichtigung der schweiz. Strafgesetze* (1893), bl. 34/35) en Aug (*Die Verjährung der Strafverfolgung* (1900), bl. 10) er nog op wijzen, dat het voortduren der slechte gezindheid zou kunnen blijken uit handelingen, die niet onder de strafwet vallen.

³²⁸) Garofolo verklaart (t. a. p., bl. 400) niet te begrijpen, hoe gratie gegeven kan worden zelfs in geval van een delict in strijd met de natuurlijke wetten der maatschappelijke organisatie. De Regeering moest volgens hem aansprakelijk worden gesteld voor de latere misdrijven, bedreven door boosdoeners, die zij begenadigd heeft.

³²⁹) Hoe abnormaler het individu, zoo wordt gezegd, hoe gevaarlijker. Ferri vraakt het, dat de verantwoordelijkheid juist wordt opgeheven, waar zij het minst noodig is; »c'est-à-dire dans les cas d'intelligence anormale et partant plus dangereuse!"

In gelijken trant Zürcher.

Men spreekt daarbij echter, alsof het beperken en uitsluiten van straf geheel hetzelfde is als terzijde zetten van elken maatregel van anderen aard. Men *straf*t den krankzinnige niet; men stelt hem niet *verantwoordelijk*. Dat wil echter niet zeggen, dat men hem verder onbelemmerd laat gaan. Op deze eenvoudige waarheid wijst ook De Baets, t. a. p., bl. 318 en volg..

³³⁰) O. a. door Mr. Simons in *De Gids* (April 1900), bl. 80. Ook door Mr. de Roos, t. a. p., bl. 103: »Opsluiting schijnt de panacee voor alle misdaad."

³³¹) *Die Zurechnungsfähigkeit* (1899), bl. 23.

³³²) In dit opzicht is merkwaardig wat Von Liszt, Z., dl. XVII, bl. 82—84, schrijft. Na verklaard te hebben, dat de onverbeterlijke niet vatbaar is voor de inplanting van motieven, en dat er eigenlijk geen onderscheid moet wezen tusschen de behandeling derzulken en die van ongeneeslijke en voor anderen gevaarlijke krankzinnigen, — be- toogt hij dan, dat men in de toepassing van dat wetenschappelijke resultaat voorzichtig moet zijn. Het oordeel van het volk wordt nog in de eerste plaats bepaald, niet door de anti-sociale beteekenis der daad, maar door de overgeleverde individueel-ethische beschouwingen. Waarom het geraden is voorloopig eene *uiterlijke* scheiding te houden tusschen tuchthuis en asyl voor die krankzinnigen, terwijl voorts binnen de inrichtingen dezelfde geest kan heerschen; »der Geist wohlwollender Milde, fürsorgender Pflege." Alleen het etiket moet verschillen. Zoo wordt het publiek gefopt.

³³³) *Probleme des Strafrechts* (1896), bl. 6.

³³⁴) *Philosophie du droit pénal*, 4de dr. (1894), bl. 91.

³³⁵) *Reden und Aufsätze. Neue Folge* (1881), bl. 41.

³³⁶) Z., dl. XVI, bl. 125.